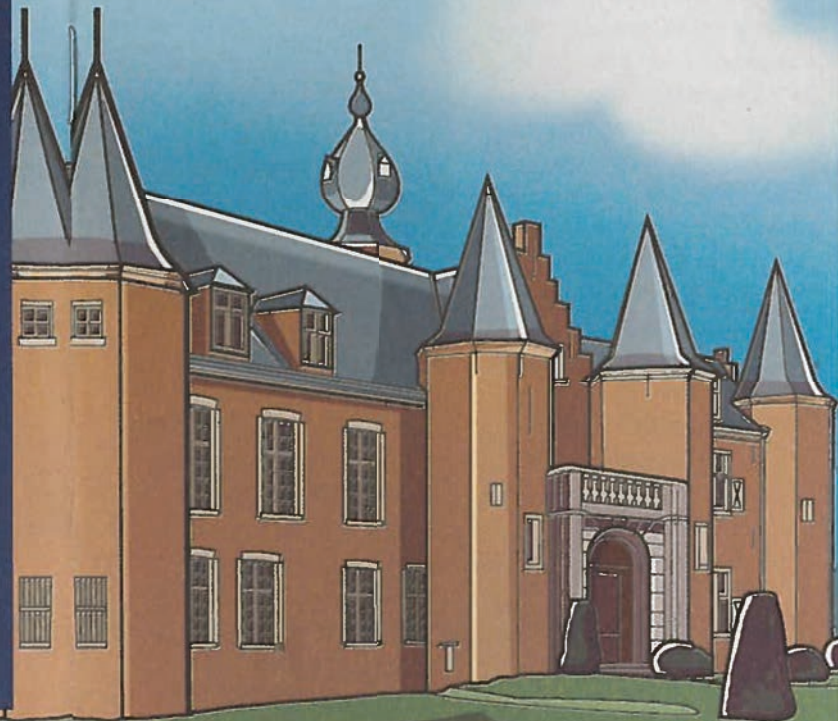
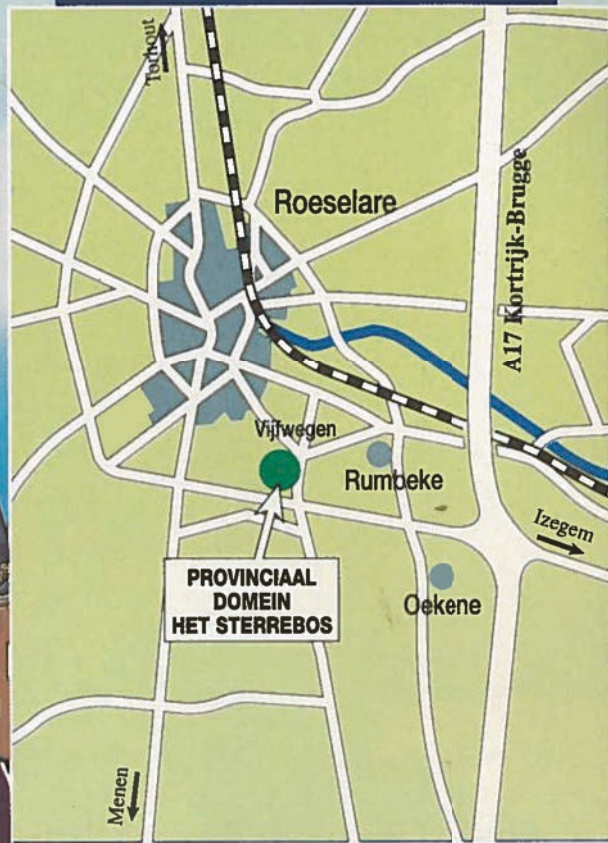

PROVINCIEDOMEIN STERREBOS

PROVINCIEDOMEIN STERREBOS

Wandelgids

info: Provinciehuis Boeverbos
Dienst Milieu en Ruimtelijke ordening.
K. Leopold III-laan 41 8200 St-Andries
Tel. 050/40 32 57

tekst: J. Mahieu
foto's: J. Cool, D. Leroy
J. Mahieu

lay-out en illustraties: To the point (Zwevezele)
druk: Van Sevenant (Ieper)
dep.: 99/D/0248/06

geologie,
geschiedenis,
flora, fauna,

Provincie
Vlaanderen

Zandleem.

De bodem van het Sterrebos bestaat uit een mengsel van zand en leem, het zgn. zandleem. Het is een vruchtbare grond, die best geschikt is voor land- en tuinbouw. Vandaar dat we in de dichtbevolkte West-Vlaamse zandleemstreek bijna geen bos meer vinden. Immers toen het bos zijn betekenis als leve-rancier van brand-, gerief- en constructiehout verloor, werd het geroid en in landbouwland omgezet. Het Sterrebos, een adellijke eigendom horende bij een historisch kasteel, bleef gelukkig gespaard. Ook bomen groeien immers goed op een zandleemige bodem...

Beekalluvium

De Regenbeek die door het Sterrebos vloeit, ligt in een ondiepe vallei. Hier is de grond kleveriger dan elders in het domein. De beek trad vroeger regelmatig buiten haar oevers bij heftige of langdurige neerslag. Telkens werd op de beekoever zand

en leem afgezet, die de beek van hogerop mee-bracht. Net buiten de sterke stroming van de beekbedding bezinken de grote zandkorrels het eerst. De lichtere, beter opgeloste leemdeeltjes slaan pas neer op plaatsen waar het water bijna niet meer stroomt, dus verder van de beekoevers af. Zo heeft er zich in de loop van de jaren een zandwal aan weerszijden van de beek gevormd en wat verderop ligt een pakket leem. Dergelijke bodems, die ontstaan zijn uit afzettingen van rivieren en beken, noemt men alluviale gronden.

Een Middeleeuwse legende

De eerste graaf van Vlaanderen, Boudewijn met de IJzeren arm, had zijn verliefde oog laten vallen op Judith, de dochter van de Franse koning. Karel de Kale, haar vader, was met deze vrijage echter weinig ingenomen. Boudewijn moest tenslotte zijn aanstaande schaken. Naar verluidt bracht hun vlucht hen op het Rumbekse kasteel.

Een kasteel in Vlaamse Renaissance.

Het huidige kasteel vinden we een eerste

maal afgebeeld op een anoniem schilderijtje uit 1535. Voordien stond er reeds een bescheiden L-vormig gebouw met op de binnenkoer een bolvormig-bekroonde achthoektoren, die we nu in het midden van het kasteel zien. Het was de eigenaar, graaf de Thiennes, die het initiatief nam tot de grootscheepse uitbreidingswerken bij het begin van de 16de eeuw. Toen de verbouwing beëindigd was, liet hij zich met zijn familie portretteren voor het omwalde kasteel.

Het Sterrebos

Generaal Murray was de bevelhebber van het Oostenrijkse leger on-

der Maria Theresia in de zuidelijke Nederlanden. Door huwelijk werd hij kasteelheer te Rumbeke. Tussen 1769 en 1774 liet hij de aanleg van het bos uitvoeren door tuinarchitect F. Simonau. De sterlannen waren als zovele kijkers gericht op de kerktorens van Roeselare en Rumbeke, op molens of in het domein opgestelde beelden.

De bijgebouwen

In de 18de eeuw werden twee poorten ten westen en ten oosten van het kasteel opgetrokken. Aan de beide poorten werden bijgebouwen, bestemd voor de koetsen en de paardenstallen, met arcades aangebouwd. Bovenaan de oostelijke inrijpoort prijkt in het midden het wapenschild van de familie de Thiennes.

In 1891 liet graaf Dirk de Limburg-Stirum, die door zijn huwelijk in 1855 met Asterie de Thiennes de nieuwe kasteel eigenaar was geworden, het huidige conciërgewhuis aan de zuidoosthoek bouwen.

ke bouwaanpassingen : o.a. de middentoren kreeg zijn bolvormig uitzicht terug.

Een koninklijk besluit van 3 juli 1942 klassificeerde het kasteel en een besluit van 21 september 1962 deed hetzelfde voor

Verval en herstel

Gedurende de Eerste Wereldoorlog nam het Duitse leger zijn intrek in het Rumbeekse kasteel. In mei 1940 werd het kasteel door nieuwe Duitse bezetters beschadigd. Het herstel bracht echter geen wijziging aan de bestaande structuur. In 1962 brachten herstellingswerken wel wijziging aan de toen bestaande niet oorspronkelijk

de inrijpoorten en de aanpalende gebouwen.

De bomen in het park

Rond het kasteel werd een grote verscheidenheid aan parkbomen aangeplant. De imposantste is de **plataan** die voor het kasteel staat. In zijn soort is het één van de mooiste van Vlaanderen. Zijn monumentale kroon met een hoogte van meer dan 30 m bepaalt het aspect van de

voortuin.

Achter het kasteel, de ophaalbrug over en dan naar rechts, tegenaan de Moorseelsesteenweg, beplant je in een als Engels park aangelegd deel. Hier groeit de **moerascypres** en de **gingko**. Deze laatste is een levend fossiel, die in bossen van Oost-China voorkomt. Zijn typisch blad vinden we als afdruk in ruim 300 miljoen jaar oude steenkoollagen.

Moerascypres

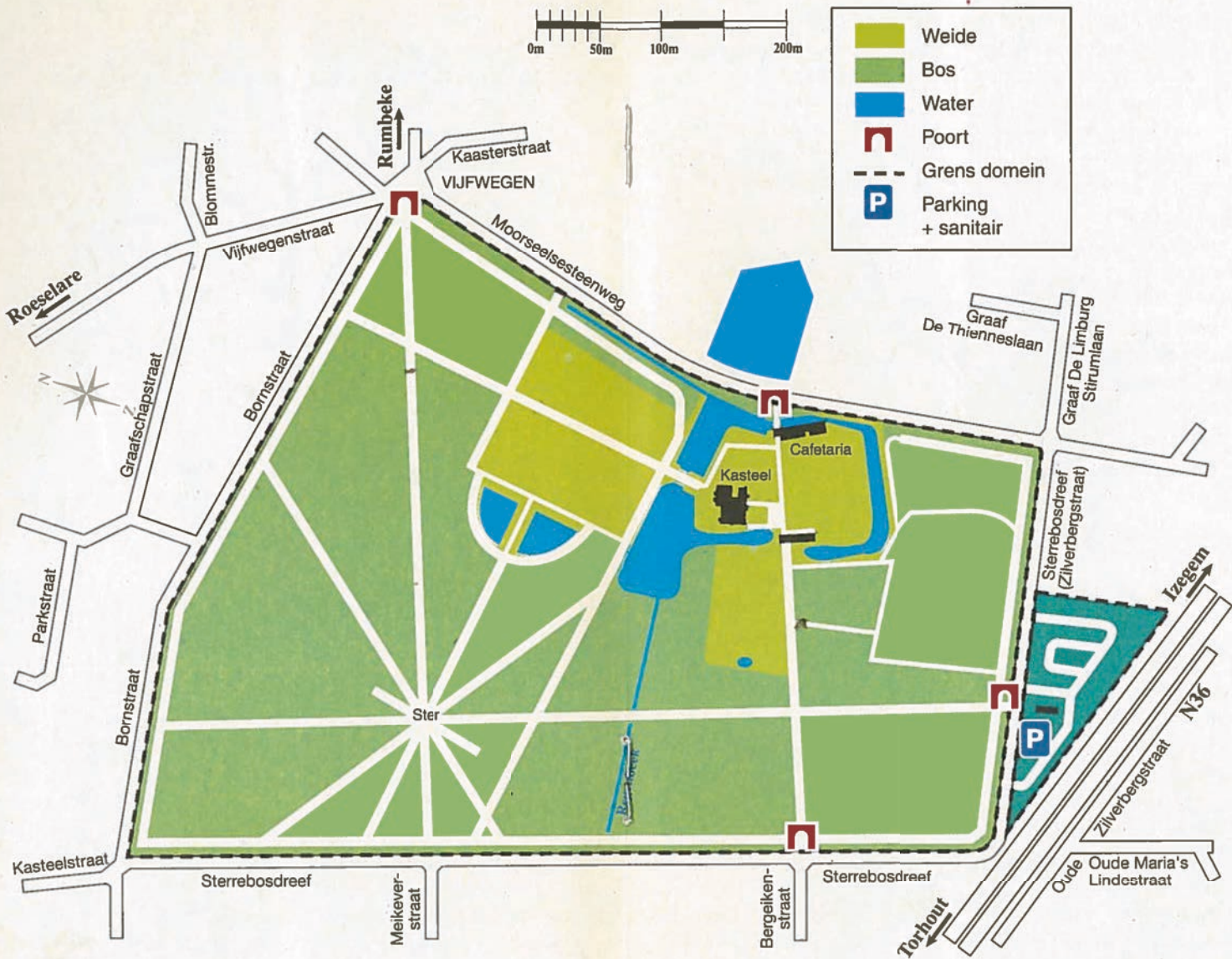
Gewone engelwortel

Tegen het water, ten westen van het kasteel, pronkt een mooie **amberboom** (*Liquidambar styraciflua*). Deze Noord-Amerikaanse loofboom heeft een handvormig ingesnedden blad dat op dat van de **esdoorn** lijkt. Hij behoort echter tot een andere familie. Het mooist is de amberboom in de herfst als hij zijn vlammeend-rode

herfstkleur vertoont.

Een hooiweide vol bloemen

Rechts, buiten de westelijke poort, ligt een nat hooiland dat al jarenlang niet bemest is. Dankzij dit verschrallend beheer vinden vele planten er een geschikte groeiplaats. In de lente kleuren de **pinkster-**

bloemen het terrein geheel wit en kort nadien zorgt de **gewone koekoeksbloem** plaatselijk voor een rode tint. Het uitbundigst bloeit er de **moerasspirea** in het begin van de zomer. Deze "koningin des velds" doet haar naam alle eer aan. Haar ijle, bleekgele bloementros is een waar sieraad dat talloze vlinders, vliegen en bijen lokt. Zelfs de zeldzame **kleine ijsvogelvinder** werd er waargenomen.

Een ruig moeras

In het lagere domeingedeelte rond de Regenbeek werden recent populieren gekapt en heeft zich een ruige moerasvegetatie ontwikkeld. Tussen typische soorten van stikstofrijke plaatsen, als de **brandnetel** en de **vlier**, vinden we de fraaie **gewone engelwortel**. Deze grote plant van de scherm-

bloemfamilie draagt meerdere schermen van gelijke bloempjes. Zij houdt van een vochtige omgeving en kan zich in brandnetelruigten handhaven.

Klimop : twee soorten bladeren

De ringmuur van de kasteeltuin is helemaal overgroeid met klimop. Deze altijd groene, houtachtige klimplant, werkt zich met hechtworteltjes langs stammen of muren omhoog.

Op dergelijke kruipende of klimmende klimoptakken groeien vijflobbige bladeren. Als de klimop wat ouder is of een zodanig hoge plaats bereikt heeft dat hij niet meer verder kan, vormt hij niet klimmende takken waarop gaafrandige, ongedeelde bladeren groeien. Op deze takken bloeit de klimop in de herfst. Zijn groenachtige bloemschermjes scheiden rijkelijk nectar af, waarop

Koekoeksbloem

een bont insectenvolkje verlekkerd is. Zijn zwarte besvruchten rijpen in de volgende lente en vooral bosduiven lusten ze wel.

Pinksterbloem

Moerasspirea

Waterhoenen en meerkoeten

Beide bleshoenders zoek je in de omgeving van het water, dus rond de kas-teelvijver en -wal. Het wa-terhoentje is een echte cul-tuurvolger die je tot in de kleinste waterplassen aan-treft. Hij laat zich gemak-kelijk herkennen aan zijn wippend lopen en zwem-

Waterhoen

men. Om de rode bles op zijn bek te zien moet je wat dichterbij komen.

De meerkoet is eveneens een cultuurvol-ger, die plaatselijk het wa-terhoentje verdringt. Het is een zwarte, eendachtige vogel met een witte snavel-bles. In het Sterrebos is hij nog geen broedvogel, maar tijdens de winter komt hij er talrijk voor. In groep graast hij dan op de graslanden. Bij de minste onraad zoekt hij het veilige water op. De meerkoet is een goede dui-ker die zijn kostje ook onder water bijeenscharrelt.

De ekster

Eksters houden van kort gras. Ze zoeken er naar allerlei insecten en knaagdieren, maar ook zaden en vruchten lusten ze. Als opruimers van overreden dieren langs de autowegen zijn ze echter niet te even-naren. Sinds lang worden ze door de mens in een

kwaad daglicht gesteld; voornamelijk vogeljongen zouden op het ekstermenu staan, in die mate zelfs dat de populatie zang-vogels eronder lijdt. Onderzoek naar de maaginhoud van eksters verwijst deze stelling re-gelrecht naar het rijk der fabels. Ek-sters be-horen tot de na-

tuur, vervullen er een nutti-ge rol en verdienen daarom respect en bewondering.

De ransuil

De ransuil laat zich het ge-makkelijkst tijdens winterdagen obser-veren terwijl hij slaapt. Samen met zijn soortgenoten zoekt hij daartoe een rustige plaats op, meestal in een dicht dennenbos.

Bij gebrek daaraan volstaat een plekje in een loofbos. Zo verzamelen de overwinterende ransuilen in het Sterrebos zich op een afgelegen boom in

Ransuil

de buurt van het water. Met een verrekijker kun je deze geoorde uil gemakkelijk observeren. Ook de braakballen verraden zijn aanwezigheid. Ze bevatten vellen en beentjes van muizen en soms ook pluimen van kleine vogels.

Bruine en groene kikkers

Rond en in de poelen en de vijver van het Sterrebos kun je twee kikker-

soorten vinden. Op het einde van de winter zoekt de **bruine kikker** het water op om er zich voort te planten. Eenmaal het kikkerdril afgezet, herneemt hij zijn verborgen leven aan land. Tijdens de lente groeien de dikkopjes uit tot miniatuurkikkertjes. Tijdens de zomer verlaten zij eveneens het water.

De **groene kikkers** ontwaken wat later uit hun winterse slaap. Het zijn echte waterbeesten die van zonnebaden houden. Voor

Kleine ijsvogelvlinder

kwaakconcerten verkiezen ze regenachtig weer of de kilte van een zomeravond of -nacht.